

Eelarve vahendite ülekandmine

Riigieelarve ja lisaeelarve vahendite kasutamise pikendamine ühe aasta võrra (eelarvejääkide ülekandmine)

ÜLDISED PÕHIMÕTTED

1. Eelarve vahendite ülekandmist reguleerivad **riigieelarve seadus § 59¹** ning Vabariigi Valitsuse määrus nr 112 „Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord“ (**RES-RE määrus**) **peatükk 4**.
 - Üle kantakse ainult **piirmääraga** (liik 20) kulude, investeeringute ja finantseerimistehingute kasutamata eelarve vahendid.
 - Üle ei kanta riigieelarves esitatud tuludest sõltuvate vahendite (kulud, investeeringud ja finantseerimistehingud liigil 40, 41, 32, 43, 44, 45) kasutamata jääke. Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi RTK) avab SAPis järgmisel eelarveaastal tuludest sõltuvatele kuludele, investeeringutele või finantseerimistegevustele laekunud ja eelmisel eelarveaastal kasutamata tulu ulatused limiidid.
 - Üle ei kanta arvestuslikke vahendeid (liik 10), sh käibemaksukulu ja mitterahalisi vahendeid (liik 60).
2. Eelarve vahendeid kantakse üle, kui on selgunud eelarve täitmine, eelarvejääkide olemasolu ja ülekandmise vajadus. Enne lõplike jääkide selgumist toimub vajadusel erakorraline/avansiline ülekandmine.
3. Eelmise eelarveaasta riigieelarve vahendite (sh valitsemisalale, Riigikantseleile ja põhiseaduslikule institutsioonile eraldatud reservivahendite) jäägid kannab üle valitsemisala minister, Riigikantselei või põhiseadusliku institutsiooni juht vastutades eelarve jääkide korrektse ülekandmise eest.
4. Riigieelarve Vabariigi Valitsuse osas planeeritud eelarve jääke viib üle järgmisesse eelarveaastasse rahandusminister, välja arvatud Vabariigi Valitsuse reservi (välja jagamata) eelarve jääk, mis ei ole järgmisesse eelarveaastasse ülekantav.
5. Eelarveaasta riigieelarves planeeritud vahendeid (sh valitsemisalale, Riigikantseleile ja põhiseaduslikule institutsioonile eraldatud reservivahendeid (SR ja VR objekte)) saab kasutada kokku **kaks aastat** – eelarves planeeritud aastal ja sellele järgneval aastal.

Riigieelarves planeeritud vahendite jääke saab üle kanda **üks kord** samaks otstarbeks. Näiteks 2024. aasta riigieelarve jääke (mis on kantud üle 2025. aastasse) ei saa üle kanda 2026. aastasse.

6. Eelarve jääkide ülekandmine (sh nende ühekordse ülekandmise kontroll) ja otstarbe määramine peab lähtuma liigendustest:

- riigieelarve seadus ja selle lisa;
- VV liigendus;
- reservidest raha eraldamise korraldused ja käskkirjad;
- valitsemisala ministri liigenduse või Riigikantselei- ja põhiseadusliku institutsiooni eelarve liigenduse käskkiri.

7. Ülekandmisel peab säilima 2025. aasta riigieelarve seaduses ja seaduse lisas määratud eelarve kasutamise otstarve. See tähendab, et ülekandmisel ei tohi muuta eelnevalt määratud vahendite otstarvet, asutust ega majanduslikku sisu. *Eelarve täitmise jälgimiseks on KAIS-is seaduse lisa detailsuses loodud aruanne „2025_RE_lisa_taitmine“.*

8. Iga VR, SR, OR objekti kohta eraldiseisvalt tuleb välja tuua ülekantav eelarvejääk.

9. Omandireformi reservfondist eraldatud (OR objekti) ja kasutamata eelarve vahendid kantakse üle vastavalt omandireformi reservfondist eelarve eraldamise valitsuse korraldusele. OR objekti kasutamata eelarvet saab üle kanda kuni tegevus on ellu viidud, kui valitsuse korralduses ei ole otsustatud kasutamise tähtaeg.

10. Riigieelarve kasutamisel lähtutakse FIFO (*first in, first out*) meetodist – kõigepealt kasutatakse ära eelmisest aastast ülekantud jäägid ning seejärel võetakse kasutusele riigieelarves planeeritud vahendid.

AJAKAVA

11. Ministeerium/ Riigikantselei/ põhiseaduslik institutsioon esitab ministri/ asutuse juhi käskkirja eelnõu koos selgituste või memoga e-kirja teel Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna (RAM RO) analüütikule hiljemalt **2. maiks**. Valitsemisala/ Riigikantselei/ põhiseaduslik institutsioon täpsustab korralise jääkide ülekandmise Rahandusministeeriumiga **15. maiks**. Kui ülekantavate käskkiri ei ole korrektne (sh selgitused ja põhjendused ei ole piisavad; teistkordne vahendite ülekandmine jne), siis Rahandusministeerium teavitab valitsemisala/ Riigikantseleid/ põhiseaduslikku

institutsiooni korrigeerimise vajadusest.

12. Ülekantud jäägid avalikustatakse koos selgitustega ministeeriumi, Riigikantselei või põhiseadusliku institutsiooni kodulehel **31. maiks**. Allkirjastatud käskkiri koos selgitustega edastatakse Rahandusministeeriumile ning RTK-le. Rahandusministeerium avalikustab oma kodulehel eelmisest aastast ülekantud eelarve jääkide koondvaate hiljemalt **7. juuliks**.

EELARVEJÄÄKIDE ÜLEKANDMISE PROTSESS

13. Korraline (lõplik) eelarve jääkide ülekandmine toimub riigi majandusaasta koondaruande koosseisus esitatavas RETA-s fikseeritud jääkide alusel, s.t võimalik ülekantav jääk ei tohi ületada vastaval RETA real olevat jääki. Eelarve jääkide ülekandmisega ei korrigeerita vigasid raamatupidamises.
14. Soovitame valitsemisalasiseselt läbi viia sisulise jääkide kaitsmise kas tulemusaruandluse^[1] või eelarvejääkide välja selgitamise protsessi raames. Programmis esitatakse ülevaade eesmärkide saavutamise ning nendega seotud eelarveliste vahendite kasutamise kohta lõppenud eelarveaastal. Ülekantavate käskkirja selgitused ja tulemusaruandluse selgitused peavad olema omavahel kooskõlas. Selgituste kordamine ei ole vajalik, viitamine on lubatud, kuid mõlemad dokumendid peavad olema eraldiseisvalt arusaadavad.
15. Ülekantavate käskkirja seletuskirjas tuuakse välja sisulised selgitused – millised tegevused ja miks jäid tegemata ning milleks üle kantud eelarve jääki kasutatakse (sh kas ja kui suures ulatuses on see kohustustega kaetud). Kulude osas esitatakse selgitused programmi tegevuste tasandil. Vajadusel tugiteenuste või ressursside osas võib selgituse välja tuua ka tugiteenuse või ressursi kohta, kui selgitus jaguneb mitme programmi tegevuse vahel ning programmi tegevuse lõikes selgitus korduks (sellisel juhul näidatakse ülekantavate tabelis, millised read muudatusega seotud on). Investeeringute ja finantseerimistehingute ülekandmise põhjendused esitatakse seadusepildi ridade kohta. Kohustustega kaetus tähendab, et tekkepõhine kulu oli planeeritud lõppenud aastasse, kuid jäi tegemata (nt leping on sõlmitud või riigihange on välja kuulutatud, kuid tekkepõhised kulud lükkusid järgmisesse aastasse; taotlusvoor on läbi viidud või õigusaktid taotlusvooru läbi viimiseks on kehtestatud, kuid tekkepõhised kulud lükkusid järgmisesse aastasse). Kohustustega kaetus tuuakse välja selgituste ühe osana.
16. Riigi Kinnisvara AS (RKAS) lepingulisteks makseteks planeeritud ja kasutamata eelarvet (objektikoodid SE000028) üle ei kanta, kuna järgmise perioodi eelarvesse on juba planeeritud kõik lepingulised kohustused ning täiendavat eelarvet vaja ei ole. Kui valitsemisalal on kaasused, mille puhul on põhjendatud RKAS vahendite eelarve jääkide

üle kandmine, siis peab selle eelnevalt kooskõlastama Rahandusministeeriumiga. Nõusoleku küsimine käib RAM RO analüütiku kaudu.

17. 2025. aasta lisaeelarvega eraldatud laia riigikaitse kulude ning investeeringute kasutamise tähtaega ei pikendata ühe eelarveaasta võrra (objektikoodid SE000055, IN001055, IN002055, IN003055, IN004055 ja IN005055).
18. Grupina jääkide ülekandmine ning ülekantud jääkide hilisem jaotamine asutustele ei ole lubatud. Iga gruppi kuuluva asutuse eelarve on iseseisev ning selle kasutamine individuaalne, s.t ühel gruppi kuuluv alusutusel ei ole õigust teiste gruppi kuuluvate alusutuste eelarvet täita ega teiste alusutuste arvelt jääke üle kanda.

ERAKORRALINE EELARVE JÄÄKIDE ÜLEKANDMINE

19. Erakorraline/avansiline eelarve jääkide ülekandmine toimub vajadusel järgmise eelarveaasta alguses, kui uus riigieelarve ei võimalda teha vajalikke kulusid, investeeringuid või finantseerimistehinguid, näiteks:
 - valitsuse reservidest konkreetseteks tegevusteks eraldatud eelarved, kus tegevusi ei jõutud eelarve eraldamise aastal lõpetada;
 - valitsuses liigendatud kinnisvara objektide eelarvete kasutamiseks, millele järgmise eelarveaasta riigieelarves ei ole eelarvet ette nähtud.
20. Erakorralisel/avansilisel eelarve jääkide ülekandmisel kehtivad samad nõuded mis korralisel jääkide ülekandmisel.
21. Korraliselt ülekantavatest jääkidest arvestatakse maha erakorraliselt/avansiliselt ülekantud vahendid. Kuna erakorralise ülekandmise ajal ei ole lõplikud jäägid selgunud, siis vajadusel korrigeeritakse erakorraliselt ülekantud jääke korralise ülekandmise käigus.

ERITINGIMUSED SEADUSEPILDI VÕI ASUTUSTE STRUKTUURI MUUTUMISEL

22. Ülekantavate riigieelarve vahendite tulemusvaldkondade ja programmi tegevuste vahelist jaotust ning riigieelarve seaduse § 26 lõike 5¹ kohaselt esitatud administratiivse ja majandusliku sisu põhise liigendust võib ülekandmise korral muuta, kui see on seotud ministeeriumi valitsemisala riigiasutuse ümberkorraldamise või lõpetamisega või tulemusvaldkonna või programmi tegevuse muutmisega. Sellisel juhul lisatakse käskkirja seletuskirja/memosse selgitused muudatuste kohta, sh kuidas säilib riigieelarvega määratud otstarve ehk eesmärgipärasus.

- Riigieelarves planeeritud eelarve jaotust tulemusvaldkondade ja programmi tegevuste vahel võib muuta, kui see on heaks kiidetud eelmisel aastal Vabariigi Valitsuse poolt (strateegiapuu muudatused).

23. Valitsemisala vaheliste struktuurimuudatuse korral antakse ülekantavad vahendid üle ja võetakse vastu aktiga, mis on mõlema ministri poolt allkirjastatud ning seejuures ei tohi muuta vahendite otstarvet. Kui struktuurimuudatus toimub aasta vahetusega, siis see valitsemisala, kelle eelarvesse jäägid kanduvad, kajastab ülekantud vahendid oma ministri ülekantavate käskkirjas. Ülekantud eelarve vahendid tuleb kajastada ka ministri eelarve käskkirjas.

KÄSKKIRJA VORMISTAMINE

24. Näited eelarvejääkide ülekandmise otsuse sõnastamiseks:

- *Riigieelarve seaduse § 59¹ ja Vabariigi Valitsuse 19.12.2019 määruse nr 112 „Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord“ § 11 alusel kanda 202X. eelarveaastal kasutamata jäänud vahendid 202X. eelarveaastasse summas ... eurot vastavalt käskkirja lisale (vorm 1/vorm 2) või*
- *Riigieelarve seaduse § 59¹ ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 49 lõike 1 punkti 9 alusel ning kooskõlas Vabariigi Valitsuse 19.12.2019 määruse nr 112 „Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord“ §-ga 11 ja Vabariigi Valitsuse määruse nr „.....ministeeriumi põhimäärus“ § punktiga.*

25. Eelarvejääkide ülekandmise vormid, mida kasutada käskkirja lisana, on lisatud juhisele.

- VORM 1 on põhiseaduslikele institutsioonidele (Excel),
- VORM 2 on Riigikantseleile (Excel),
- VORM 3 on valitsemisaladele (KAIS aruanne Ülekantavad_2022_alates, aruanne III).

TEGEVUSED INFOSÜSTEEMIS

26. Tegevuspõhise eelarve korral kajastatakse piirmääraga vahendite ülekantud jääkide

eelarvejaotus KAIS-i stsenaariumis EELARVE_ULE. Kohustuslik on kasutada perioodi „Kuu“ väärtust. Perioodi "Kuu" väärtusega eristatakse korralisi- ja erakorralisi ülekandmisi ning tehtud muudatusi. Mai kuu väärtus (2025_05) tähistab korralisi ülekandmisi, kõik teised kuuväärtused tähistavad vastavas kuus tehtud erakorralisi ülekandmisi või muudatusi. Riigikantselei ja põhiseaduslikud institutsioonid sisestavad ülekantud eelarve andmed REIS-i, kasutades selleks kategooriaid „YK1“ kuni "YK12". "YK5" tähistab korralist ülekandmist, kõik teised erakorralisi ülekandmisi või muudatusi. (vt **6.4.2. Andmete esitamisel kasutatavad stsenaariumid**)

27. Erakorralisel/avansilisel jääkide ülekandmisel mudeldatakse eelarveandmed KAIS-is hiljemalt 14 kalendripäeva jooksul peale käskkirja allkirjastamist. Korralisel jääkide ülekandmisel mais tuleb eelarveandmed mudeldada KAIS-is **30. juuniks**.
28. Valitsemisala/Riigikantselei/põhiseaduslik institutsioon edastab RTK-le ülekantavate käskkirja ning RTK avab ministri/asutuse juhi käskkirja alusel valitsemisala/Riigikantselei/põhiseadusliku institutsiooni (v.a Riigikogu kantselei) vastavad eelarved SAP-is ja Riigikogu kantselei oma süsteemis.

[Ülekantavate_käskkirja_lisa_vorm1,_vorm2_ja_vorm3.xlsx](#) | 36.03 KB | xlsx

Vormi on uuendatud võrreldes 2024. aasta jääkide ülekandmise vormiga.

1. *Vormile on lisatud lahter „Ei taotle üle kandmist“. Tabeli lahter tuleb täita nende eelarvevahendite osas, mida on õiguslikult võimalik üle kanda, kuid mille üle kandmisest loobutakse. Lahter täidetakse käsitsi kuni ülekantavad ei ole KAISis mudeldatud.*
2. *Eemaldatud on veerud „reservi tagastatud“, sest riigieelarve baasseaduse muudatusega ei kanta enam üle Vabariigi Valitsuse reserve, mistõttu reservi jäägid, mida üle ei kanta lisatakse lahtrisse „Ei taotle üle kandmist“.*
3. *Muudetud on veergude „Majanduslik sisu“ ja „Asutus“ järjekorda.*

^[1] Alates 2025. aastast esitatakse programmi ja programmi tegevuse tasandi tulemusaruandlus järgmise aasta programmi dokumendis.

Kontakt: RAM Finantstalitus (FT) <ram.kants.epo.ro.ft@fin.ee>

Viimati uuendatud 23.12.2025